

Brigáda zúfalcov – boj proti marxizmu na Kube

Andrzej Solak

8. júna 2020 ✚ *História*

Od rána 17. apríla do popoludnia 19. apríla 1961 v Zálive sviň na Playa Girón takmer šesťdesiat hodín bojovala svoj zúfalý boj skupina kubánskych patriotov proti vojenskej presile marxistického režimu.

Začiatkom roka 1959 bola na Kube zvrhnutá vláda diktátora Fulgencia Batistu. Pád tohto operetného satrapu spätého s kriminálnym prostredím doma i v zahraničí, bol vítaný s radosťou. Čoskoro sa však ukázalo, že Kubánci spadli z dažďa pod odkvap. Marxistická revolučná frakcia pod vedením Fidela Castra rýchlo získala dominanciu.

Batista charakterizoval svoju vládu ako „disciplinovanú demokraciu“. Castro zase ohlasoval príchod „priamej demokracie“. Oba režimy sa líšili iba stupňom vraždenia – marxisti boli oveľa horší. Pod ich vládou bola v krajine vybudovaná hustá sieť informátorov, väznice sa zaplnili skutočnými i údajnými kontrarevolucionármi. Noviny na prvých stranách uverejňovali makabrézne fotoreportáže z miest popravy.

Popredný bojovník kubánskej revolúcie – argentínsky komunista Ernesto “Che” Guevara – verejne vzdával hold Jozefovi Stalinovi a osobne strieľal politických väzňov. V sídle OSN v New Yorku hodil do tváre zmätenému publiku pamätnú vetu: „Zabíjali sme, zabíjame a budeme zabíjať!“

To všetko nezabránilo tomu, aby sa stal idolom miliónov užitočných hlupákov po celom svete.

Armáda exulantov

Fidel Castro a jeho marxistickí dogmatici preukázali úbohý amaterizmus v oblasti ekonomiky a rýchlo položili kubánsku ekonomiku na lopatky.

Museli sa teda poobzerať po strategickom sponzorovi. Pretože v ich propagande dominovala anti-yankeevská rétorika, bolo logické, že sa zblížili s najväčším nepriateľom Washingtonu – Sovietskym zväzom. Moskva, ktorá takto získala šancu umiestniť svoje vojenské základne len pár desiatok kilometrov od pobrežia USA, veľmi ochotne spolupracovala.

Je jasné, že vo Washingtone neboli tým veľmi nadšení. Zástupcovia Ústrednej spravodajskej služby (CIA) začali čoskoro prenikať do prostredia kubánskych utečencov a verbovať dobrovoľníkov na boj proti ľavicovému režimu. Tých nebol nedostatok. Boli vycvičení v tajných základniach v USA, Guatemale a Nikarague. Po čase exulanti vytvorili Útočnú brigádu (*Brigada de Asalto* 2506).

zdroj: wikimedia commons

K brigáde sa pripojili aj traja katolícki duchovní. Jedným z nich bol jezuita otec Tomás Macho Castillo. Pochádzal zo Santanderu v Španielsku. Ako človek angažovaný vo veci a zároveň obdarený veľkým zmyslom pre humor ho jeho druhovia v zbrani rýchlo akceptovali.

V polovici apríla 1961 Američania naložili brigádu na lode a poslali ju na Kubu. Aj otec Macho vyplával na palube nákladnej lode Houston. Čierny kufor v rukách duchovného vzbudzoval živý záujem u spoločníkov...

Cesta do katastrofy

Američania naivne predpokladali, že keď brigáda pristane na kubánskej pôde, celý národ vezme zbrane do ruky a zvrhne červených tyranov.

Opozícia však bola paralyzovaná všadeprítomným dohľadom a terorom. Fidel Castro mal veľa fanatických priaznivcov. Vládna armáda sa vďaka zbraniam z východného bloku, pomoci sovietskych poradcov i zavedeniu vojenskej povinnosti rýchlo rozmáhala; spolu s milíciou a s bezpečnostnými službami mala štvrt milióna mužov v zbrani! Tento vojenský gigant chceli Američania zraziť k zemi ani nie tisícpäťsto emigrantmi, z ktorých iba stotridsaťpäť absolvovalo vojenskú službu...

Povstanie by malo šancu na úspech, keby po jeho začatí vstúpili do akcie americké jednotky. Vtedajší prezident Spojených štátov John Fitzgerald Kennedy však o tom nechcel počuť. Okrem toho Kennedy na rozdiel od názoru expertov odmietol myšlienku vysadiť výsadkárov do oblasti mesta Trinidad (odkiaľ by v prípade porážky mali povstalci možnosť ustúpiť do hôr a pokračovať v partizánskom boji). Namiesto toho si vybral alternatívne miesto – Zátoku sviň, ďaleko od mestských aglomerácií, na južnom pobreží Kuby. Bolo to osudné rozhodnutie. Pláže Zátoky sviň boli obklopené nepreniknuteľnými močiarimi. Kontakt so zvyškom ostrova umožňovali iba dve úzke cesty, ktoré bolo ľahké blokať.

Aby bolo možné vôbec premýšľať o úspechu operácie, bolo potrebné získať kontrolu vo vzduchu. Američania dali emigrantom z brigády šesťnásť starých bombardérov B-26 Invader. Dva dni pred začiatkom invázie mali tieto lietadlá zaútočiť na kubánske letiská a zničiť Castrove vzdušné sily.

Prezident Kennedy sa, žiaľ, opäť sekol, keď si myslel, že nálet šesťnástich bombardérov by bol príliš spektakulárny, a preto nariadil zredukovať počet lietadiel zapojených do misie na osem, ktoré súčasne napadli tri kubánske letecké základne. Útok síce napáchal značné škody Castrovmu letectvu, ale komunistom aj tak ešte zostal asi tucet operačných bojových lietadiel – stíhačiek aj bombardérov.

V náletoch bolo treba pokračovať, ale Kennedy s tým nesúhlasil; podľa jeho rozkazu boli Invadery exulantov „stiahnuté“. Dôsledky tohto rozhodnutia boli dramatické.

17. apríla 1961 sa začalo s vysadením Útočnej brigády v Zátok svíň. Z palúb neoznačených dopravných lietadiel vyskakovali výsadkári. Na pobreží pristála flotila exulantov – sedem prenajatých lodí spolu so starými bojovými loďami. Osoby na palube bojových lodí boli dopravované na breh motorovými člnami.

zdroj: flickr

Neočakávane však na vyloďujúcich sa vojakov začali nalietavať lietadlá kubánskeho revolučného letectva. Dve presne zasiahnuté lode začali horieť. Ostatné lode zastavili vyloďovanie a ustúpili do bezpečnej vzdialenosti.

Brigáda 2506 sa ocitla na kubánskej zemi, ale bez zásob a technického zázemia zo strany floty.

Čierny kufor

Zbombardovaná loď „Rio Escondido“ sa potopila, zatiaľ čo ťažko poškodený „Houston“ uviazol na plytčine vo vzdialenosti jednej míle od pobrežia.

Evakuácia z imobilizovanej jednotky sa začala okamžite. Zavládla panika, v každom okamihu sa očakával druhý nálet, čo by znamenalo masaker mužov na palube. Niektorí z výsadkárov zamierili na pláž, iní sa utopili, ďalších roztrhali žraloky.

Otec Tomás Macho trpezlivo čakal a modlil sa za zabitých počas bombového útoku. Keď prišiel na neho rad, zaujal miesto v záchrannom člne. V dlani pevne držal čierny kufor.

Situácia na pobreží bola neveselá. Ukázalo sa, že v oblasti zálivu bola umiestnená ľudová milícia, ktorá okamžite blokovala obe cesty vedúce do vnútrozemia. Pokusy výsadkárov prebiť sa boli neúspešné. Už po niekoľkých hodinách sa prihnali vojenské sily režimu vrátane niekoľkých tuctov tankov T-34/85 a samohybných diel SU-100. Castrovi vojaci rýchlo zahnali povstalcov k moru.

Prezident Kennedy, ktorý sledoval správy z akcie, neskoro súhlasil s tým, aby americké bombardéry B-26 znovu zasiahli do boja; napokon pre nich nezaistil eskort amerických stíhačích lietadiel. Nálet na vládne jednotky priniesol dobré výsledky a viedol k dočasnému zabrzdeniu náporu červených. Cena však bola hrozná – Castrove stíhačky vykonali krvavé jatky, zostrelili sedem Invaderov (ôsmeho stratilo protiletadlové delostrelectvo). Kvôli prevahe kubánskeho revolučného letectva vo vzduchu boli aktivity povstaleckého letectva opäť potlačené. Bez podpory letectva boli výsadkári odsúdení na porážku.

V noci nepriateľ vytiahol ťažké delostrelectvo. Ráno Castrove vojská spustili intenzívnu paľbu. Iba 122 mm húfnicové batérie vystrelili viac ako tritisíc nábojov. Pozícia brigády bola zúfalá.

Keď naokolo besnelo peklo, otec Macho otvoril svoju čiernu aktovku. Vybral z nej strieborný kalich, kríž a misál. Narýchlo pripravil improvizovaný oltár. Gulky a bomby znovu a znovu padali, došlo k prudkej strelbe na obidvoch stranách, hrmot explózie sa miešal so stonaním zranených – a v samotnom oku tohto cyklónu slávil kňaz Brigády svätú omšu.

Vae victis

19. apríla popoludní odpor na plážach prestal. Väčšina povstalcov zložila zbrane. Vystrašení Američania sa im neponáhľali na pomoc.

Skupina dvadsiatich dvoch vojakov Brigády sa pokúsila uniknúť člnom na šíre more. Dlho boli unášaní bez vody a jedla, vystavení páliacim slnečným lúčom. Po niekoľkých dňoch začali jeden po druhom umierať. Nakoniec, po šesťnásťdňovom utrpení, si čln všimli z paluby americkej lode. Tucet stroskotancov bolo zachránených. Po mnohých rokoch jeden z nich prezradil strašné tajomstvo – dvanásť šťastlivcov prežilo vďaka tomu, že sa živili telom a krvou kamaráta, ktorý zomrel od vyčerpania.

„Bolo to šialené. Ako peklo...“ – spomínal roztrasený veterán. „Nikdy nebudeme poznať meno muža, ktorého telo nás živilo.“

Tisíc dvesto emigrantov padlo do komunistického zajatia. Pätnásť z nich bolo popravených alebo zomrelo z dôvodu hrozných väzenských podmienok, ostatní boli odsúdení na tridsať rokov väzenia. Na konci roku 1962 Castro súhlasil s prepustením väčšiny väzňov a ich odovzdania Američanom výmenou za jedlo a lieky za päťdesiattri miliónov dolárov. Dvaja dôstojníci Brigády však zostali za mrežami. Boli zadržiavaní ešte vyše štvrté storočia, až do roku 1986, keď im bolo nakoniec povolené vycestovať do Spojených štátov.

zdroj: wikimedia commons

Za akciu zaplatilo životom stodvadsaťdeväť exilových vojakov vrátane zavraždených a zosnulých vojnových zajatcov. Medzi padlými boli aj štyria americkí piloti – inštruktori Brigády, ktorí sa napriek kategorickému zákazu prezidenta Kennedyho rozhodli sprevádzať svojich kubánskych zverencov pri vykonávaní ich misie.

Napriek porážke v Zátok svíň na Kube trval spontánny ozbrojený odpor proti režimu ešte niekoľko rokov. Liahňou antikomunistov sa stalo pohorie Escambray. Až v roku 1965 bolo oznámené, že posledné partizánske jednotky boli rozprášené.

Tu!

Medzi zajatcami zadržanými v Zátok svíň bol aj otec Tomáš Macho. Bol odsúdený na tridsať rokov nútených prác a spolu s dvesto ďalšími väzňami býval v cele pôvodne určenej pre štyridsať ľudí, kde boli držaní ako zvieratá – bez mydla a iných hygienických prostriedkov. V noci spali natlačení vedľa seba na dlážke.

Otec Macho potešoval sklúčených a posilňoval ich na duchu. Začal učiť náboženstvo a viedol štúdium Biblie. Inicioval spoločnú modlitbu ruženca i modlitby k svätému Júdovi Tadeášovi – patrónovi beznádejných záležitostí. Azda toto malo neočakávaný účinok.

Na Štedrý deň roku 1962 bol kňaz prepustený spolu s ďalšími väzňami a okamžite deportovaný do Spojených štátov. Nasledujúci deň bol už v Miami, kde v miestnom jezuitskom kostole slávil pre svojich zmučených spoločníkov svätú omšu vďakyvzdania.

Kňaz výsadbárskej brigády sa usadil v Miami, neskôr sa presťahoval do Dominikánskej republiky. Tam zomrel 15. októbra 2011 vo veku deväťdesiatšesť rokov. Až do konca svojho života sa živo zaujímal o problémy kubánskej emigrácie. Pokiaľ vládol, zúčastňoval sa na zjazdoch brigádnych veteránov. Vtedy sa postavil do radu kubánskych Prekliatych vojakov, s ktorými ho spájalo bojové bratstvo i väzenie, a spolu s nimi počúval apel padlých a pri každom ďalšom prečítanom mene sa pripojil k zborovému zvolaniu kamarátov v zbrani:

„Presente! – Tu!”

Andrzej Solak – autor mnohých kníh popularizujúcich dejiny a webovej stránky krzyzowiec.prv.pl

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/brigada-zufalcov-boj-proti-marxizmu-na-kube/>